

Jumalateenistus Nõos P, 23.03.25 kell 11.00, *Oculi*

Lektsioonid: Sk 3:1–5; Ef 5:1–11

Jutlus: Lk 11:14–23

Laulud: 77 (1–4); 81 (1–3, 4); 324 (1–9); 468 (1–5)

Ja kord ajas ta välja kurja vaimu; see oli keeletu. Ja sündis, et kui kuri vaim oli välja läinud, hakkas keeletu inimene rääkima, ja rahvahulgasid panid seda imeks. Aga mõned nende seast ütlesid: „Ta kihutab kurje vaimu välja kurjade vaimude ülema Peltsebuli abil.” Teised aga nõudsid kiusates tema käest tunnustähte taevast. Jeesus aga, teades nende mõtteid, ütles neile: „Iga kuningriik, mis on omavahelises riius lõhenenud, laastatakse, ja koda langeb koja peale. Aga kui saatangi on omavahelises riius lõhenenud, kuidas siis tema kuningriik saab püsida? Te ju ütlete, et mina ajavat kurje vaimu välja Peltsebuli abil. Aga kui mina ajan kurje vaimu välja Peltsebuli abil, kelle abil siis ajavad neid välja teie pojad? Järelikult saavad nendest teile kohtumõistjad. Aga kui mina Jumala sõrmega ajan kurje vaimu välja, siis on Jumala riik jõudnud teie juurde. Kui tugev relvastatud vägimees valvab oma elamut, siis ta vara on rahu. Aga kui temast tugevam tuleb ta kallale ja võidab tema, siis võtab ta ära tema sõjavarustuse, mille peale ta lootis, ja jagab laiali temalt saadud saagi. Kes ei ole minuga, see on minu vastu, kes ei kogu minuga, see pillab.

Tänase kirjakoha võiks kokku võtta nelja teesiga: (1) inimene on abitu ja rumal, (2) kurat on tugev, (3) Jumal on kõige tugevam, (4) kurat püüab inimest hukatusse viia, kuid Jumal püüab teda aidata.

Miks on siis inimene abitu?

Kõigepealt jääb inimene kergesti haigeks. Teame seda kõik omaenese elust. Mina näiteks murdsin selle aasta alguses jalaluu ja see muutis minu elu ootamatult palju. Piisas ühest väiksest komistamisest ja ma hakkasin elust hoopis teistmoodi mõtlema. Tean inimesi, keda on ootamatult tabanud palju raskemad, vahel ravimatud haigused, ja ka nende elu on seejärel hoopis teistsuguseks muutunud. Niisiis ei saa me keegi loota oma tervise peale, sest ühel hetkel meil seda pole ja me muutume abituks.

Sellise abituuse sümboliks on meie tänases kirjakohas see vaene keeletu, mõnede käsitluste järgi kurtum, kelle võime maailmas hakkama saada oli ülimalt piiratud. Ilma kõrvalise abita ta seda ei suutnukski. Miks oli ta selliseks saanud või jäänud, me ei tea, kuid mingit väljapääsu ta sellest olukorrast leida ei osanud. Tuli leppida!

Miks on inimene rumal?

Eks ikka eepärast, et ta püüab kõike mõõta inimliku mõõdupuuga. Selle mõõdupuu järgi on maailm olemas selleks, et inimesel oleks selles maailmas hea elada. Kui on halb, siis on keegi süüdi ja süüdlasi otsitakse muidugi teiste inimeste hulgast. Ei mõelda sellele, et inimene ei kontrolli ju viimselt oma sündi ja surma, ta ei kontrolli aega ja ruumi, ta ei kontrolli oma mõtteid ega tundeid. Ta arvestab sellega, et teda kogu elu aidatakse. Laps mõtleb, et vanemad aitavad. Noor mõtleb, et ta enda tugevus aitab. Keskealine mõtleb, et ta lähedased ja sõbrad aitavad. Ja rauk mõtleb, et ühiskond või riik aitavad. Aga kui ei aita, siis on kõik läbi: siis on surm!

Aga inimene ei taha mõelda sellele, et tegelikult ei lõpe elu surmaga, vaid ta peab valima poole. On ju mitte üks, vaid kaks võimalust: kas hukatus või pääsemine, kas surm või elu.

Meie tähendamissõnas sümboliseerib seda inimese rumalust Jeesuse kokkuvõttev lause: „Kes ei ole minuga, see on minu vastu, kes ei kogu minuga, see pillab.“ Inimene ei saa jääda neutraalsele positsioonile: ta on kas Jumala poolt või Jumala vastu. Kui ta on poolt, siis ta pääseb ja elab, kui ta on vastu või ei vali pooli, siis ta sureb ja hukkub.

Teine tees: kurat on tugev.

Kurat on tugev seepärast, et ta oskab inimese mõtetes segadust tekitada.

Näiteks ajab ta inimese mõtetes segamini hea ja kurja. 1Ms 3:5 ütleb ta Aadamale ja Eevale: „...te saate Jumala sarnaseks, tundes head ja kurja.“ Kuid tegelikkuses tähendab see seda, et hea ja kuri on inimesel segamini nagu pudru ja kapsad.

Näiteks tänases kirjakohas tervendab Jeesus kurtumma. Kas on mõni inimene, kes võiks öelda, et

see, kui inimene saab terveks, on kuidagi halb? Küllap pole. Aga kui keegi saab terveks arusaamatul kombel, siis tekivad inimestel kurjad mõtted: kuidas ta ikkagi niisugusel arusaamatul kombel terveks sai? Ka Jeesuse heateo kohta kõneldakse meie kirjakohtas pahatahtlikult: ta kihutab kurje vaime välja kurjade vaimude ülema Peltsebuli ehk kuradi abil. Inimese terveksaamise rõõm on aga täiesti ununenud.

Sama tuleb meelde ka mitme teise evangeeliumides kirjeldatud Jeesuse tervendamisimede puhul. Nt Jh 9. peatükis tervendab Jeesus ühe sünnist saati pimedat inimest, kelle tervenemise pärast tekib aga tüli ja lõpuks heidetakse see tervenenu inimene hoopis kogudusest välja, selle asemel et Jumalat tema tervenemise eest tänada.

Kurat tekitab inimese mõtetes segadust ka sellega, et inimene ei oska seletamatute asjade taga näha Jumala tööd. Tänapäeva inimese jaoks on kõige ilmsemad seletamatud asjad sõjad ja ilmastikunähtused. Kuidas on võimalik, et keegi tungib kellelegi kallale? Kuidas on võimalik, et kliima soojeneb? Selles on tavaarusaama järgi süüdi kas tumedate jõudude küttes olevad inimesed või loodus ise või veel keegi kolmas. Vähesed mõtlevad sellele, et selline võib olla Jumala tahe.

Veel tekitab kurat inimese mõtetes segadust sellega, et ta viib inimese valedetele järeldustele. Ka selle mõtte illustreerimiseks on meie kirjakohtas inimeste järeldus Jeesuse tervendamisele: „Ta kihutab kurje vaime välja kurjade vaimude ülema Peltsebuli abil.” Lugeja võib mõelda, et kuidas keegi üldse nii tobeda mõtte peale võib tulla, et saavutatakse edu iseenda vastu võideldes! Kuid ilma Jeesuse seletuseta me seda tobedust võib-olla ei märkakski.

Kogu maailma elu ju toimibki niimoodi, igal tasandil. Üksikisiku tasandil väljendub see selles, et inimene otsustab midagi teha või annab mingi töötuse, nt abielutöötuse. Veidi aja pärast otsustab ta aga, et see töötus oli vale ja teeb uue otsuse, nagu oleks see uus otsus kuidagi parem. Sellega ta aga võitleb ju iseenda vastu!

Või siis perekonna, kogukonna, ühiskonna tasand. Inimesed on kokku leppinud, et nad elavad koos. Aga siis hakkab keegi oma õigust nõudma, vahel väevõimuga ja lausa veriselt. Ent see perekond, kogukond, ühiskond ei mõista, et tegelikult ta ju hävitab niimoodi iseennast. Selle asemel et omavahel kokku leppida ja olla võitmatu.

Kolmas tees: Jumal on kõige tugevam.

Järeldus, et Jumal on kõige tugevam, tuleneb muidugi usust. Kui me usume, et Jumal on kogu maailma loonud ja seega kontrollib kogu maailma, siis pole loogiline, et keegi saab olla temast tugevam.

Kuid paljud inimesed seda ei usu, viidates tavaliselt sellele, et teadus ütleb midagi muud. Ehkki, niipalju kui mina teadusest aru saan, toetub see teooriatele ja hüpoteesidele, mis on ju tegelikult samuti usuküsimused: kas teooria alati praktikas töötab ja ka kas hüpotees leiab kinnitust?

Aga see selleks. Kui me usume, et Jumal on maailma loonud, siis mõistame ka, et tema on kõige tugevam.

Meie kirjakohtas kõneleb Jeesus tähendamissõna tugevast relvastatud vägimehest, kes valvab oma elamut ja kelle vara on siis rahu. See vägimees on kurat. Kuidas siis saab kuradi valitsuse all olla rahu? Täpselt samamoodi nagu diktatuuris: tugev diktaator valitseb oma riiki piitsa ja präänikuga ning kõik on rahu. Võib-olla olekski maailmas rahu ja sõdu poleks, kui kurat saaks maailma segamatult valitseda. Ka Nõukogude Liidus oli ju tegelikult rahu, ehkki elada oli seal halb.

Kuid Jeesus ütleb oma tähendamissõnas: kuradist tugevam tuleb ta kallale ja võidab ta ära, teeb ta relvituks ja võtab ära ta vara. See kuradist tugevam on muidugi Jumal, kes on kuradi vastu saatnud oma Poja Jeesuse Kristuse kui vägeva sõjapealiku.

Viidates varasemale mõttele, et kurat ei luba maailma kriisides näha Jumala tööd, võiks väita, et see turbulents on maailmas just seetõttu, et kurat ei saa rahu oma vara, pattulangenud inimkonda valitseda. Ütleb ju Jeesus Mt 24:7 (ja paralleelkohtades teistes sünoptlistes evangeeliumides) lõpuaja kohta: „Sest rahvas tõuseb rahva vastu ja kuningriik kuningriigi vastu ja on näljahädasid ja paiguti on maavärinaid.“ Võib-olla on see nii just sellepärast, et kurat on oma rahu Jeesus Kristuse tagasituleku ootuses kaotanud.

Ja neljas tees: kurat püüab inimest hukatusse viia, kuid Jumal püüab teda aidata.

Kurat püüab inimest segadusse viia ja lasta tal oma elu ära elada nii, et ta Jumalaga võimalikult

vähe tegemist teeks. Selleks pakub ta inimestele elumõnused ja elumuresid. Jeesus ütleb tähendamissõnas külvajast Lk 8:7: „Ja osa [seemnest] kukkus ohakate keskele, ja samal ajal tärnanud ohakad lämmatasid selle.“ Ning tõlgendab seda sõna Lk 8:14: „Mis ohakate sekka kukkus, on aga need, kes [Jumala] sõna küll kuulsid, ent edaspidi lämmatavad neid muretsemised ja rikkus ja elulõbud ning nende vili ei saa küpseks.“

Kuid Jumal püüab inimest aidata oma sõnaga. Nt tänane kirjakoht ütleb väga palju meie elu kohta siin maailmas, ütleb Jumala ja kuradi kohta. Ent kui me seda ja teisi Piibli rikkusi ei tunne, siis läheb kuradi plaan õnneks ja me jätame poole valimata või valime lausa vale poole. Jäägem siiski Jumala sõnasse ja valigem Jeesuse pool!

Aamen.